

Hebel Masiak i Wspólnicy Adwokaci i Radcowie Prawni s.c.

Reda, dnia 18 maja 2017 r.

ODPIS

Trybunał Konstytucyjny

Al. Jana Christiana Szucha 12A

00-918 Warszawa

Skarżąca: E T

repres. przez r.pr. Pawła Wiśniewskiego

/adres w stopce pisma/

SKARGA KONSTYTUCYJNA

I. Przedmiot skargi konstytucyjnej

Na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wnoszę skargę konstytucyjną w sprawie zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej następujących aktów prawnych:

- art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004r nr 39 poz. 353 ze zm) – w zw. z art. 10 ust. 1 tejże ustawy.
- art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 w zb. z art. 57 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 58 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004r nr 39 poz. 353 ze zm.) (dalej – ustawa o emeryturach)
- art. 20 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 w zw. z art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 277 z późn. zm.)

Organ, który wydał kwestionowany przepis:

ul. Floriana Ceynowy 2 A lok. 1
84-240 Reda

Tel/fax. + 58 736 17 16
NIP 588-206-80-65

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

Skarżący zarzuca naruszenie następujących artykułów Konstytucji:

Art. 2 Konstytucji:

Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Art. 32 Konstytucji:

1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.
2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny.

II. Podstawy skargi konstytucyjnej.

Orzeczenie organu władzy publicznej, z którym skarżący łączy naruszenie przysługujących mu praw konstytucyjnych:

Wyrok Sądy Apelacyjnego w G Wydział Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych z dnia stycznia 2017 r. sygn. akt

Podmiotowe prawa o charakterze konstytucyjnym, których naruszenie skarżąca łączy z wydaniem powyższego orzeczenia oraz określenie tych naruszeń:

Naruszenie zasady równego traktowania przez władze publiczne oraz zakazu dyskryminacji.

Wyrok Sądy Apelacyjnego z dnia stycznia 2017 r. sygn. akt zmieniający
wyrok Sądu Okręgowego w G z dnia lipca 2016 r. sygn. akt i
oddalający odwołanie, wyczerpał wszystkie zwykłe środki odwoławcze przysługujące
skarżacej.

Powyższy wyrok został doręczony poprzedniemu pełnomocnikowi skarżącej **w dniu 20 lutego 2017 r.**

Skarżąca w dniu kwietnia 2017 r. wniosła w niniejszej sprawie także skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego.

Uzasadnienie

Skarga niniejsza opiera się na dosłownym brzmieniu art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, które to przepisy wprost przewidują prawo do równego zabezpieczenia społecznego, a także do równych praw w życiu społecznym, do równego traktowania przez władze publiczne (Sejm RP przy tworzeniu przepisów) i przewidują zakaz dyskryminacji w życiu społecznym z jakiegokolwiek przyczyny. Skarżący uważa, że przejawem dyskryminacji jest zaliczanie innych okresów do okresów składkowych w zależności od tego której ustawie („zwykłej” czy rolniczej) podlega ubezpieczony, stanowi to również zaprzeczenie prawa do równego traktowania w dziedzinie zabezpieczenia społecznego.

Decyzją z dnia marca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G odmówił ubezpieczonej E T prawa do renty rodzinnej po zmarłym J T. Zmarły na dzień swojej śmierci miał udokumentowane 24 lata, 6 miesięcy i 6 dni okresów składkowych. Poza tymi okresami – uwzględnionymi przez organ rentowy, J T w okresie od dnia listopada 1969 r. (czyli od chwili ukończenia 16. roku życia) do dnia marca 1976 r. zamieszkiwał jako domownik razem z rodzicami, którzy prowadzili gospodarstwo rolne i tam pracował wykonując wszelkie prace w gospodarstwie (związane z uprawą roli, jak i hodowlą zwierząt). W tym czasie nie uczył się, ani nie pracował zawodowo w żadnym innym miejscu, a na pracę w gospodarstwie poświęcał ponad 4 godziny dziennie. W związku z powyższym J T spełniał wszelkie przesłanki uznania go w tamtym czasie za domownika zgodnie z definicją legalną zawartą w art. 6 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, który stanowi, iż ilekroć w ustawie jest mowa o domowniku - rozumie się osobę bliską rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie, stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

Sąd Apelacyjny w G , w punkcie I wyroku z dnia .01.2017 r. wydanym w sprawie , zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w G z dnia .07.2016 r. o sygn. , w punkcie I (pierwszym), w którym Sąd Okręgowy przyznał E T prawo do renty rodzinnej po zmarłym J T od dnia stycznia 2015 r. Nadto Sąd Apelacyjny oddalił odwołanie wnioskodawczyni E T od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G z dnia marca 2015 r. (nr).

Sąd Apelacyjny uznał, iż okres pracy J T w gospodarstwie rolnym rodziców od stycznia 1969 r. do marca 1976 r. nie mógł podlegać wliczeniu do jego stażu ubezpieczeniowego ustalano na potrzeby prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a skarżąca nie wykazała zaś by J T legitymował się w dacie śmierci stażem wymaganym zgodnie z art. 58 ust. 4 ustawy o emeryturach, a ponadto nie osiągnął on stażu wymaganego przepisem art. 58 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach. Jednocześnie Sąd Apelacyjny wskazał, że obowiązek ubezpieczenia społecznego rolników objął domowników rolnika dopiero od 1 stycznia 1983 r. z mocy ustawy z 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin.

Nie sposób zgodzić się z wywodami zawartymi w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego.

Zdaniem skarżącej bowiem przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004r nr 39 poz. 353 ze zmianami) określających przyznawanie uprawnień emerytalno – rentowych **nie można interpretować w oderwaniu od systemowego ujęcia ubezpieczeń społecznych.** Z tych też względów – skarżąca wyekspediowała skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego. Niezależnie od powyższego – literalne brzmienie wskazanych w *petitum* skargi przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń społecznych prowadzi do wniosku, iż przepisy te pozostają niezgodne z Konstytucją, gdyż **przepisy te mogą kształtować sytuację ubezpieczonego w sposób mniej korzystny niż sytuacja innego ubezpieczonego,** tylko z uwagi na to, iż dochodzi on swoich roszczeń na podstawie innej ustawy szczególnej, tj. ustawy o ubezpieczeniu

społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 277 z późn. zm.) – która to ustawa jest ustawą do niej bliźniaczo podobną, zawierającą przepisy służące realizacji tych samych celów społecznych – **narusza konstytucyjne zasady zakazu dyskryminacji, równości wobec prawa oraz zasady równego traktowania przez władze publiczne.** W myśl zasady *lege non distinguente nec nostrum est distinguere* – tam, gdzie ustawodawca nie czyni rozróżnienia między danymi stanami faktycznymi regulowanymi przez określony termin (czy też pojęcie), nie powinien czynić go również interpretator.

Zdaniem skarżącej niedopuszczalnym jest by w systemie prawnym współistniały dwa przepisy czyniące tak daleko idące w swych konsekwencjach rozróżnienie wobec dwóch uprawnionych do bliźniaczego prawa. Renta rodzinna, choć wywodzona z różnych podstaw prawnych, służy wszakże ochronie tych samych celów i wartości.

Przepis art. 20 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przewiduje możliwość zaliczenia okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców do ubezpieczenia wymaganego dla uzyskania emerytury rolniczej, a na podstawie art. 21 ust. 3 tejże ustawy – także dla uzyskania renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy. Jednym z tych okresów jest prowadzenie gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r. **Przepisy ustawy określającej uprawnienia emerytalno – rentowe rolników są de facto przepisami odzwierciedlającymi treść art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z tą różnicą, iż w przypadku ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności uzależnione pozostaje od faktu uiszczenia składki (art. 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 10 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), z wyłączeniem „nieskładkowych” okresów przypadających przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresów pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia. Takiego wyłączenia nie przewiduje ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników.**

Czynienie więc między nimi rozróżnienia prowadzi do nierówności w traktowaniu wszystkich ubezpieczonych w zależności od tego jakiej ustawie „podlegają”. **Racjonalny ustawodawca powinien dążyć raczej do stworzenia systemu prawnego opartego na zasadzie równości i sprawiedliwości.**

Umożliwienie dokonywania przez organy władzy sądowniczej interpretacji wskazanych przepisów jedynie w oparciu o wykładnię gramatyczną, bez systemowego, szerszego ich ujęcia, skutkuje irracjonalnymi i rażąco niesprawiedliwymi konsekwencjami. W przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny doprowadził do sytuacji, w której skarżąca uzyskalaby rentę rodzinną na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a zdaniem Sądu taka renta nie przysługuje jej z uwagi na to, iż roszczenia swojego dochodzi na podstawie innych, choć bliźniaczo podobnych, przepisów, które winny przecież odzwierciedlać tożsame cele społeczne. Taka interpretacja i wykładnia przepisów dokonana przez Sąd nie tylko prowadzi do **irracjonalnego wniosku** jakoby uprawnieni na podstawie ustawy ‘rolniczej’ byli uprzywilejowani w stosunku do osób uzyskujących uprawnienia emerytalno – rentowe na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale przede wszystkim taka wykładnia jest rażąco niesprawiedliwa. **Racje moralne, społeczne i prawne przemawiają za tym, by wskazane wyżej przepisy traktować w ujęciu systemowym jako uzupełniające się i analogicznie podobne.**

Przyjmując zatem za punkt wyjścia ustalenie, iż skoro przepis art. 20 ust. 1 i 2 *a contrario* w zw. z art. 21 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników **zezwala na zaliczanie określonych okresów** (w tym okresu pracy domownika w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.) **do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów – to nieracjonalnym jest niezaliczenie tych samych okresów ubezpieczonemu tylko dlatego, że „bliźniaczego” roszczenia dochodzi w oparciu o przepisy innej ustawy.**

Zdaniem skarżącej – powyższe ewidentnie narusza konstytucyjne zasady demokratycznego państwa prawnego, równości wobec prawa oraz zakazu dyskryminacji.

Z powołanych względów wniesienie skargi uznać należy za w pełni uzasadnione.

Paweł Wiśniewski
radca prawny

Załączniki:

- 5 odpisów skargi,
- pełnomocnictwo szczególne,
- orzeczenia potwierdzające wyczerpanie drogi prawnej.